خبر

جریان‌سازی فعالیت‌های هنری در حمایت از غزه

کارگاه طراحی پوستر با موضوع «کودکان غزه» توسط جمعی از هنرمندان در مرکز تجربیات هنری و ایده‌های نو کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برگزار شد. حامد الحسینی از هنرمندان این عرصه ضمن قدردانی از برگزارکنندگان این کارگاه، گفت: ابعاد و عمق فجایع صهیونیست‌ها در فلسطین اشغالی به‌ویژه در نوار غزه به‌حدی وحشیانه و غیرقابل باور است که اگر کسی پیدا شود که واکنشی در قبال آنچه رخ داده نداشته باشد، باید دلیل بیاورد. الحسینی افزود: به‌نظر من مسئولان فرهنگی با برگزاری چنین کارگاهی زمینه ورود هنرمندان به این مبحث‌ها را تسهیل می‌کنند اما هنرمندان هم باید از این نقطه هم فراتر رفته و فضایی را برای خود مهیا کنند تا بتوانند افکارشان را در این زمینه بیش از پیش توسعه دهند. سعید دین‌پناه یکی دیگر از هنرمندان این کارگاه گفت: آنچه در ارتباط با برجسته کردن مبارزه‌های فلسطینی در غزه به همت هنرمندان و اصحاب فرهنگ و هنر انجام شده، قابل قدردانی است ولی کافی نیست. باید در این زمینه به همت مدیران فرهنگی با به مشارکت طلبیدن متفکران این عرصه، کارهای عمیق‌تری انجام شود. این کارگاه با حضور هنرمندانی همچون حسین یوزباشی، صابر شیخ‌رضایی، سعید دین‌پناه، حامد الحسینی، علیرضا پوراکبری، احمد قائمی‌مهدوی، وحید حقی‌تومتری، امیر نجفی، لیلا نیرومند و نجمه آقاخانی برگزار شد.

زیر آسمان وطن

نگاهی بین تمدنی به ابعاد زیبا

جست‌وجوی عش

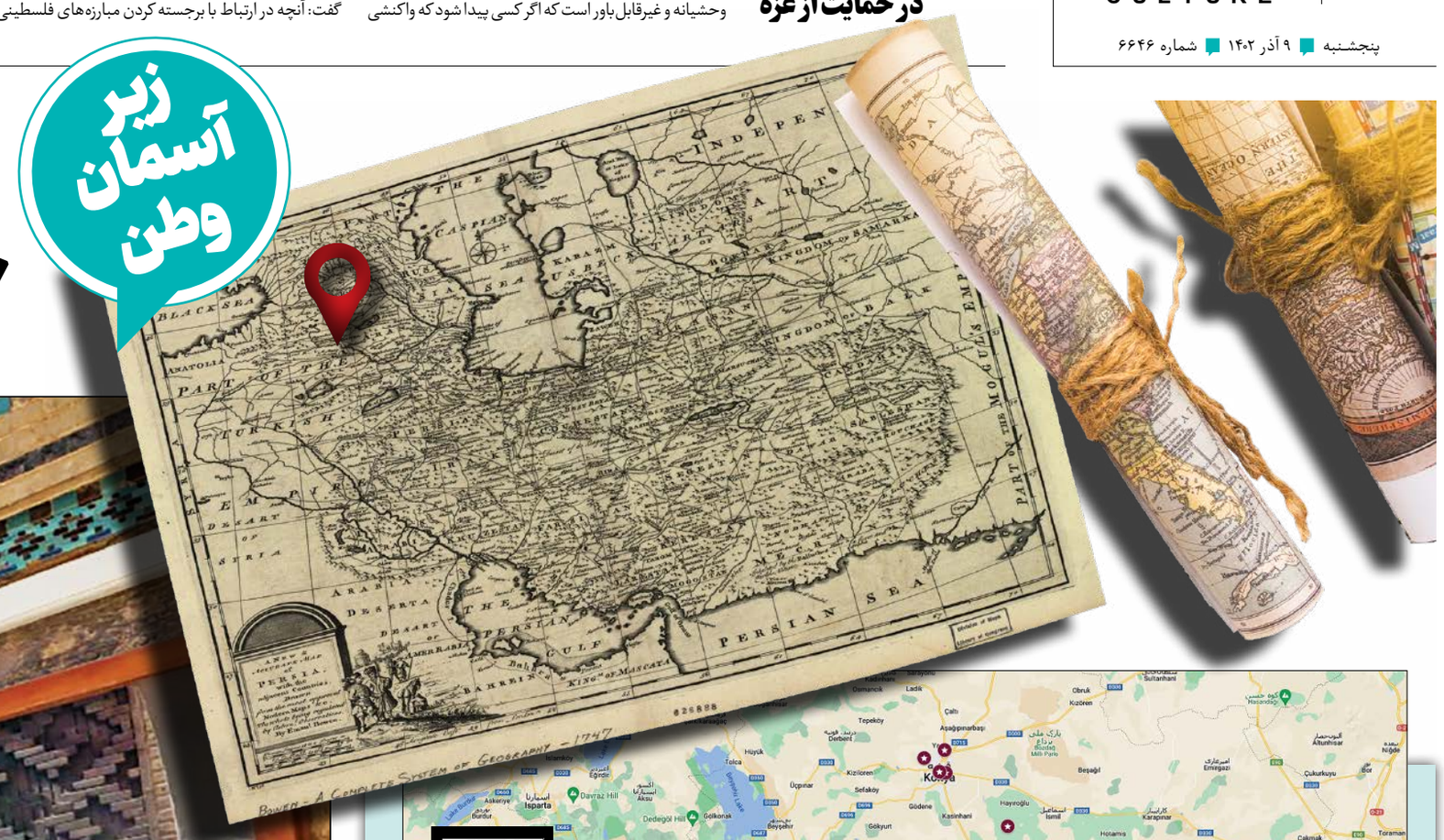

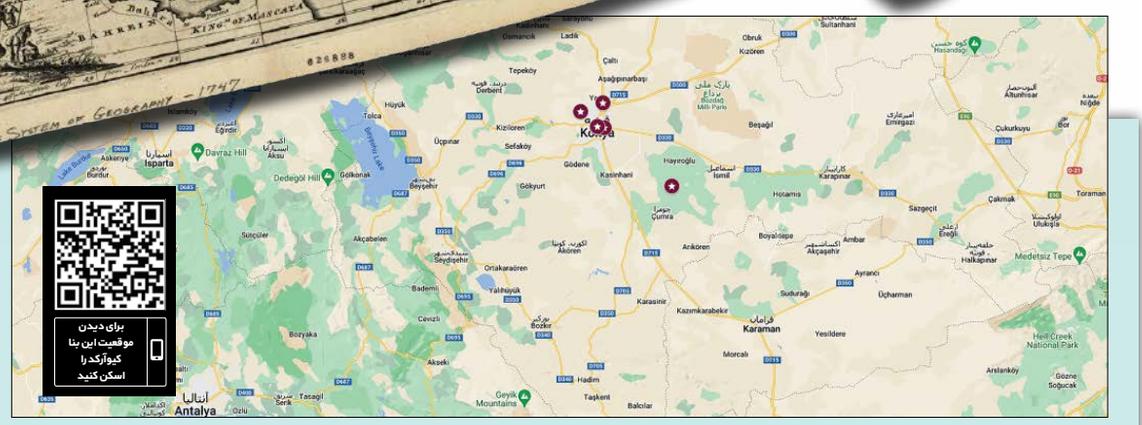

محمدرضا محمدی‌نجات
مستند ساز و پژوهشگر

درست در سال‌هایی که مولانا جلال الدین محمد بلخی در زاویه‌ای از قونیه دوره علاءالدین کیقباد سلطان سلجوقی روم آرام گرفته بود، مردی دیگر از اقصای شرق آن روزگار، شاید از شر حمله مغولان به دیار تازه مولانا پناه آورده بود. بر اساس رقم کتیبه موجود، مدرسه‌ای را در غایت جمال و زیبایی برای قرن‌های پس از خود به یادگار گذاشت و در گوشه‌ای از آن بر کاشی شش گوشه‌ای نقش زد که:

«ساختم این بس نپاید روزگار
من نمانم، این بماند یادگار»

تا این یادگار را پس از گذشت ۶۰۰ سال از هنرمند معمار ایرانی محمد بن محمد عثمان بنا طوسی در قلب آناتولی قونیه امروزی ببینیم و یاد؛ زیر آسمان وطن کنیم.

این بنا بر اساس کتیبه موجود روی تاج دروازه ورودی آن، توسط امیر سلجوقی بدرالدین مصلح در سال ۶۴۰ هجری قمری (۱۲۴۳ میلادی) ساخته شده که به دلیل تزئینات آجری و کاشی لعابدار به مدرسه سیرچالی معروف است، به دلیل نام بانی آن به مدرسه مصلحیه نیز معروف شده. در کتیبه کاشی ایوان اصلی، نان معمار، استاد محمد بن محمد عثمان بنا آمده است که از اهالی شهر طوس در خراسان بوده. در دوره سلجوقی و عثمانی در این مدرسه فقه حنفی و تفسیر تدریس می‌شده است. با شروع روند خراب شدن، حجره‌های طلبگی در قرن ۱۹ به طور کامل از بین رفت و اتاق‌های آجری به جای آن ساخته شد که تا سال ۱۹۲۴ میلادی مورد استفاده قرار گرفت. این ساختمان که در حد فاصل سال‌های ۱۹۵۴-۱۹۴۳ بازسازی شد در سال ۱۹۶۰ به عنوان بخش بناهای قبر موزه قونیه روی بازدیدکنندگان باز و بار دیگر بر اساس پروژه محمود آکوک، در سال ۱۹۶۹ توسط وزارت آموزش ملی مرمت شد.

بنای مدرسه از نوع صحن باز دارای دو طبقه و دو ایوان بوده و در جهت شرقی غربی ۳۱×۱۷ متر و دارای پلانی مستطیل شکل است. برای دیوارهای بیرونی از سنگ و برای معماری داخلی از آجر استفاده شده است. در نمای شرقی مدرسه، درگاه ایوان مانند وجود دارد که از بنا بیرون زده است. قسمت بین طاق سردر که روی ستون‌های سر کنگره‌ای و قاب بیرونی مستطیل شکل قرار دارد با نقوش گیاهی و هندسی تزئین شده است. این تزئینات متشکل از فرم‌های ستاره بسته و نخل، نمونه‌های غنی سنگ‌کاری سلجوقیان آناتولی است. ستون‌های زیگزاگی، لاشه‌های مقرنس و تزئینات هندسی ساخته شده از بازوهای ستاره‌ای بر فرم محراب شکل دو طرف تاقچه جلب توجه می‌کند. بر سردر طاق ورودی، کتیبه‌ای هفت سطری با حروف نسخ در طاق سه تکه نوشته شده است.

از طریق این درگاه با ایوان طاقدار به حیاط می‌رسید. حجره‌هایی که حیاط را احاطه کرده‌اند با گوشه‌های سبک‌تر، با پایه‌های ضخیم و طاق‌های نوک تیز در بالا کار شده‌اند. پوشش رواق‌ها در وسط گهواره‌ای و در طرفین طاق ضربی است. همانند رواق، چهار حجره طلبگی که در شمال و جنوب ردیف شده بودند در حین تعمیر تجدید شدند. یک در به حیاط باز می‌شود و یک پنجره منفذ شکل وجود دارد. ایوان اصلی که روبه‌روی در ورودی قرار دارد و بزرگ‌ترین فضای مدرسه است با سه پله قابل دسترسی است. طاق ایوان که قسمت بالایی آن همراه طاق محاصره تخریب شده بود، تعمیر شده است. روی دیوار قبله تاقچه محراب قرار دارد. اتاق‌های بسته بزرگ در دو طرف به‌عنوان کلاس‌های درس زمستانی طراحی شده بودند که با گنبدی پوشیده شده بودند و از پنجره‌هایی که به حیاط و نمای غربی باز می‌شدند، نور می‌گرفتند. اتاق شمال غربی که محراب آن به سمت قبله است نیز به عنوان مسجد استفاده می‌شد. در وسط حیاط سنگفرش شده، حوضی وجود دارد.

تزئینات آجری لعابدار و کاشیکاری معرق است که این مدرسه را معروف کرده است. امروزه فقط ایوان غربی، سقف بقعه، ستون‌های حمل حجره‌ها، سر پنجره اتاق‌های گنبدی و ایوان اصلی بنا که روزگاری کاملا با کاشی پوشیده شده بود، باقی مانده است. کاشی‌هایی به رنگ‌های فیروزه‌ای، لاجوردی و آبی کبالتی با تکنیک موزاییک روی سطوح قرار گرفته‌اند. نقوش هندسی تزئین ایوان ورودی و گنبد مقبره با بازوهای ستاره ای و صلیب شکسته در دیوار پشتی ایوان اصلی ادامه یافته است. کتیبه‌های کوفی با شطرنج، آجرهای لعاب‌کاری شده روی طاق، کتیبه‌های کاشیکاری استادانه و کتیبه‌های کوفی روی پنجره‌ها و همچنین کتیبه‌های آیه قرآن که دور طاق ایوان در دو کمربند قرار گرفته‌اند از باشکوه‌ترین تزئینات مدرسه هستند. پرکردن کف با شاخه‌های منحنی، نقوش و نخل شکل بین دو کمربند کتیبه‌ای، دو رنگی وجود دارد که بدون این‌که یکدیگر را قطع کنند، امتداد دارند.

سمت راست در تاج مقبره بدرالدین مصلح، قرار دارد. دسترسی به آرامگاه مربع شکل و دو طبقه با پلکانی دو پله‌ای امکان پذیر است. این بنا که توسط پنجره‌هایی از شرق و غرب روشن می‌شود، با گنبدی کم ارتفاع به شکل طاق پوشیده شده است. بالای طبقه تدفین که از زیر پله‌ها پایین می‌آید با طاق ضربدری پوشیده شده است. در جنوب ورودی اتاقی متقارن به آرامگاه قرار دارد. ایوان یک طبقه ورودی به دلیل ریزش آن به مرور زمان تعمیر شد اما گوشه‌های آن با پر کردن مقرنس همچنان آشکار می‌ماند، زیرا مشکل پوشش شکاف بین طاق که به قسمت ورودی متصل می‌شود و طاق دورتادور ایوان کاملا آشکار است. در دو طرف ایوان راهروهایی وجود دارد که به طبقات بالا منتهی می‌شود. مدرسه سیرچالی با نقشه و سنگ‌کاری متعادل و تزئینات هندسی، کاشی‌هایی که نمونه‌های گیاهی و نوشتاری را در مقیاسی تاریخی ترکیب می‌کند، یکی از برجسته ترین سازه‌های هنر سلجوقی آناتولی است.

پی نوشت از مترجم: کتیبه فارسی معروف دیگری از این مدرسه وجود دارد که توسط مستشرقین غربی به سرقت رفته، این کتیبه که همانند کتیبه رقم سازنده بنای شش ضلعی است، با عبارت «ساختم این بس نپاید روزگار/ من نمانم این بماند یادگار» مزین شده است. این کتیبه سال‌ها بین مجموعه‌داران و موزه‌داران روس و انگلیسی رد و بدل می‌شد تا سرانجام از طرف موزه پرگامون برلین خریداری شده و سال‌هاست در این موزه نگهداری می‌شود.

» ساختم من بس نپاید روزگار من نمانم، این بماند یادگار

» برشی از کتیبه‌های فیروزه رنگ حاشیه ایوان اصلی مدرسه

قاب

پوستر جشنواره عمار با نقاشی دختر ۱۱ ساله

پوستر مردمی پویش سراسری «فلسطین ما» چهاردهمین جشنواره فیلم عمار در روزهای پایانی مهلت ارسال آثار به این رویداد با استفاده از نقاشی دختر ۱۱ ساله اهل آذربایجان شرقی منتشر شد. این پوستر براساس طرح و نقاشی خودجوش یسنا بلندگرای، ۱۱ ساله اهل خسروشاه استان آذربایجان شرقی و براساس محور «تجسم دنیای بدون اسرائیل» ترسیم شده است. برای شرکت در این رویداد همه مردم به‌ویژه دانش‌آموزان می‌توانند با گوشی همراه خود تولید محتوا کرده و آثار خود را به دبیرخانه جشنواره مردمی فیلم عمار ارسال کنند.

گالری‌گردی

«تصنیف اثر» در ۷ رشته هنری

نمایشگاه «تصنیف اثر» با شرکت ۲۵ هنرمند در رشته‌های مختلف هنرهای تجسمی، روز جمعه ۱۰ آذر در گالری زرنا افتتاح می‌شود. در این نمایشگاه آثار ۲۵ هنرمند در هفت رشته هنری نقاشی، عکاسی، خوشنویسی، دیجیتال آرت، مجسمه، نقاشیخط، تذهیب به نمایش درخواهد آمد. الناز رونقی، الهه کاظمی، ارغوان جنانی، آذر ضاربی، پوریا قلیچ‌خانی، دینا شاکر، روجا علی محمدی، رضا داوودی، رقیه حبیبی آذر، زهره فولادی، زهرا ایثاری، سمیه رحیمی، سمیرا مغیث، سحر روشن ضمیر، سیده فرزانه حسینی، عاطفه برادران ساداتی، عالیه خدارحم پور لری، فاطمه کارگر، فاطمه شادمان یزدی، مهرنوش کریمی سپهر، مهکامه سالاری، محبوبه ضیغمی، مینو حائری، وانیا کاظمی دولت آبادی و یاسمن باقرپور هنرمندانی هستند که آثارشان در این نمایشگاه ارائه می‌شود. علاقه‌مندان به هنرهای تجسمی برای تماشای ۳۵ اثر راه‌یافته به تصنیف اثر می‌توانند از روز جمعه، ۱۰ آذرتا روز سه‌شنبه، ۱۴ آذر از ساعت ۱۶تا۱۹ به گالری زرنا در خیابان انقلاب، بین خیابان وصال و خیابان دانشگاه، کوی اسکو، پلاک ۱۰، طبقه ۲ مراجعه کنند. اختتامیه رویداد نیز روز چهارشنبه ۱۵ آذر ۱۴۰۲ برگزار خواهد شد.

نگارخانه

آغاز نمایشگاه «لبخند ارمغان»

نمایشگاه گروهی صنایع‌دستی با عنوان «لبخند ارمغان» از امروز پنجشنبه ۹ آذر در نگارخانه کلک‌خیال برگزار می‌شود و تا یک هفته ادامه دارد. در این نمایشگاه که با مشارکت مراکز توانبخشی و حرفه‌آموزی ارمغان برگزار می‌شود، ۳۰۰ اثر هنری از ۶۰ نفر از نوجوانان و جوانان سندرم داون (۱۴ سال به بالا) که به مدت یک سال وقت گذاشته‌اند در معرض دید عموم قرار می‌گیرد. دست‌ساخته‌های هنری شامل سفال، معرق، کارهای چوبی، شمع، کارت‌پستال، لوازم نمدی، بافتنی، آینه‌های کاشیکاری شده و... از جمله آثاری است که در این نمایشگاه به نمایش گذاشته می‌شود و علاقه‌مندان می‌توانند این آثار را خریداری کنند. در حاشیه این نمایشگاه همزمان با روز جهانی معلولان (۱۲ آذر) از نوجوانان سندرم داون تقدیر می‌شود. علاقه‌مندان برای بازدید از این نمایشگاه می‌توانند از امروز به مدت یک هفته از ساعت ۱۰ تا ۱۹ به نگارخانه کلک‌خیال واقع در خیابان پیروزی، خیابان شکوفه، خیابان شهید کاظمی، جنب پارک گلزار طبقه دوم مراجعه کنند.